

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Кж-09-000 201
Бања Лука, 23.03.2010. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ !

Врховни суд Републике Српске, Посебно вијеће за организовани и најтеже облике привредног криминала, састављено од судија мр Вељка Икановића, као предсједника вијећа, Слободана Милашиновића и Драгомира Миљевића, као чланова вијећа, уз учешће записничара Соње Матић, у кривичном предмету против оптуженог С.К., због кривичног дјела давања лажног исказа из члана 365. став (3) у вези са ставом (1) Кривичног закона Републике Српске, одлучујући о жалбама Окружног тужилаштва Бања Лука, Посебно тужилаштво за сузбијање организованог и најтежих облика привредног криминала – Специјално тужилаштво и браниоца оптуженог Ј.Ј., адвоката из Б.Л., изјављених против пресуде Окружног суда у Бањој Луци, Посебно одјељење за организовани и најтеже облике привредног криминала број: 011-0-К-09-000 005-п од 07.07.2009. године, у сједници вијећа одржаној дана 23.03.2010. године, на коју су приступили специјални тужилац Горан Гламочанин, оптужени и његов бранилац, донио је

П Р Е С У Д У

Одбија се као неоснована жалба Окружног тужилаштва Бања Лука, Посебно тужилаштво за сузбијање организованог и најтежих облика привредног криминала – Специјално тужилаштво, а дјелимичним уважавањем жалбе браниоца оптуженог С.К. преиначаваче пресуда Окружног суда у Бањој Луци, Посебно одјељење за организовани и најтеже облике привредног криминала број: 011-0-К-09-000 005-п од 07.07.2009. године, у одлуци о казни, тако што се оптуженом С.К., за кривично дјело давања лажног исказа из члана 365. став (3) у вези са ставом (1) Кривичног закона Републике Српске, за које је оглашен кривим том пресудом, примјеном одредби члана 46. став (1) и члана 47. став (1) и (2) Кривичног закона Републике Српске изриче УСЛОВНА ОСУДА, којом му се казна затвора у трајању од 3 (три) мјесеца, изречена првостепеном пресудом, прихвата као утврђена и истовремено одређује да се ова казна неће извршити ако оптужени у року од 1 (једне) године не учини ново кривично дјело.

У осталом дијелу првостепена пресуда остаје неизмјењена.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Окружног суда у Бањој Луци, Посебно одјељење за организовани и најтеже облике привредног криминала број: 011-0-К-09-000 005-п од 07.07.2009. године, оглашен је кривим С.К. због кривичног дјела давања лажног исказа из члана 365. став (3) у вези са ставом (1) Кривичног закона Републике Српске (у даљем тексту: КЗ РС) и осуђен на казну затвора у трајању од 3 (три) мјесеца, а обавезан је да плати трошкове кривичног поступка у износу од 283,20 КМ и на име паушала износ од 150,00 КМ.

Против ове пресуде жалбу су благовремено изјавили Окружно тужилаштво Бања Лука, Посебно тужилаштво за сузбијање организованог и најтежих облика привредног криминала – Специјално тужилаштво (у даљем тексту: Специјално тужилаштво - тужилац) због одлуке о кривичној санкцији, са приједлогом да се оптуженом изрекне казана затвора у дужем временском трајању, а у границама предвиђеним законом и бранилац оптуженог због битних повреда одредаба кривичног поступка, повреда КЗ РС, погрешно утврђеног чињеничног стања, одлуке о кривичним санкцијама и трошковима поступка, као и повреде Устава о људским правима јер је повријеђено право на правично суђење, са приједлогом да се жалбе уваже, побијана пресуда преиначи и оптужени ослободи од оптужбе или да се првостепена укине и одржи претрес.

Одговор на жалбу браниоца оптуженог поднио је специјални тужилац, док оптужени и његов бранилац нису подносили одговоре на жалбу специјалног тужиоца.

На сједници вијећа специјални тужилац је изложио жалбу и одговор на жалбу браниоца оптуженог, остајући код навода из жалбе и одговора на жалбу, предлажући да се његова жалба усвоји, а жалба браниоца оптуженог одбије као неоснована.

Бранилац оптуженог је изложио жалбу и остао код приједлога из те жалбе, те предложио да се жалба специјалног тужиоца одбије као неоснована. Оптужени је прихватио жалбу свог браниоца и приједлоге из те жалбе.

Овај суд је испитао првостепену пресуду у дијелу који се жалбама побија, а у смислу одредбе члана 320. Закона о кривичном поступку – Пречишћени текст („Службени гласник РС“, бр. 100/09, у даљем тексту: ЗКП), те је одлучио као у изреци ове пресуде из следећих разлога:

Специјални тужилац пресуду побија само због одлуке о кривичној санкцији посебно наводећи да је суд прецијенио олакшавајуће околности које је нашао на страни оптуженог, да суд, с друге стране, није цијенио природу и тежину кривичног дјела, степен кривичне одговорности оптуженог, да је кривично дјело починио са директним умишљајем, начин извршења и држање оптуженог након извршеног кривичног дјела, сматрајући да се оваквом, по тужиоцу благом, казном неће постићи сврха кажњавања.

Жалба браниоца оптуженог, у сегменту жалбеног основа битних повреда кривичног поступка, истиче да је пресуду донио суд који није стварно надлежан, да се пресуда заснива на доказима на којима се по одредбама ЗКП не може заснивати и да је изрека пресуде неразумљива, противрјечна, а пресуда уопште не садржи разлога о одлучним чињеницама, у чему бранилац види битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 303. став (1) тачка е), з) и ј) ЗКП. Све је ово, по ставу жалбе, довело и до погрешно утврђеног чињеничног стања, а затим и до повреде Кривичног закона.

У жалбеном основу побијане првостепене пресуде због погрешно утврђеног чињеничног стања жалба налази да је одређене чињенице суд погрешно утврдио, а одређене није утврдио. Оспоравају се сва утврђења и закључци до којих је дошла побијана пресуда на основу доказа изведених од стране оптужбе без обзира што докази одбране указују на сасвим другачија чињенична утврђења. Жалба сматра, ако је нешто остало неутврђено и неразјашњено, да првостепени суд није могао доносити закључке о прихватљивости исказа свједока, а посебно свједока М.Ш. и М.Б..

Разматрајући жалбене приговоре браниоца оптуженог у дијелу у коме се првостепена пресуда побија због битних повреда одредаба кривичног поступка, погрешно утврђеног чињеничног стања и повреде Кривичног закона и аргументацију који се у вези са тим износе за истакнуте основе побијане пресуде, овај суд оцијењује да су ти приговори неосновани.

Неосновани су приговори жалбе браниоца оптуженог да је пресуду донио Окружни суд у Бања Луци, који није стварно надлежан, јер је стварно надлежан Основни суд у Бања Луци, у чему жалба види битну повреду кривичног поступка из члана 303. став (1) тачка е) Закона о кривичном поступку, што одговара члану 311. став (1) тачка е) Закона о кривичном поступку – Пречишћени текст, при чему жалба не нуди ни један аргумент у корист тврдње да је Окружни суд у Бања Луци ненадлежан суд, односно да је Основни суд у Бања Луци надлежан суд. Ово из разлога што је надлежност Посебног тужилаштва за сузбијање организованог и најтежих облика привредног криминала, односно Специјалног тужилаштва, основаног у Окружном тужилаштву Бања Лука, одређена чланом 3. Закона о сузбијању организованог и најтежих облика привредног криминала у коме су побројана кривична дјела за чије откривање и гоњење је надлежно Специјално тужилаштво. С друге стране надлежност Окружног суда у Бања Луци заснива се на одредби члана 27а. Закона о измјенама и допунама Закона о судовима Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 37 од 27. априла 2006. године) према коме, у оквиру Окружног суда у Бања Луци, може бити основано Посебно самостално, специјализовано одјељење, са надлежношћу за одређена кривична дјела прописана посебним законом на читавој територији Републике Српске, а посебним законом уређује се и надлежност Посебног одјељења. Законом о сузбијању организованог и најтежих облика привредног криминала, дакле посебним законом, у оквиру Окружног суда у Бања Луци формирано је Посебно одјељење за организовани и најтеже облике привредног криминала, а уређена је и надлежност овог одјељења, с тим што по жалбама на одлуке овог одјељења одлучује Посебно вијеће за организовани и најтеже облике привредног криминала при Врховном суду Републике Српске.

Жалба браниоца оптуженог посебно апострофира да се побијана пресуда заснива на доказима на којима се по одредбама ЗКП не може заснивати пресуда, при чему се посебно указује на исказ С.К. као свједока дана 6.4.2007. године у ПУ М. узет од стране полицајца – свједока М.Б. и М.Ш., као исказ дат под притиском полицајца када је оптужени (свједок С.К.) вршио, по браниоцу незаконито, препознавање лица на основу фотографије, као исказ који не одговара правом стању ствари, те исказ оптуженог на главном претресу 3.10.2007. године, као истинит исказ. Жалба браниоца посебно подвргава критици метод и начин испитивања С.К. од стране полицајца, као и начин на који је оптужени наводно препознао М.Б.1.

Испитујући основаност ових жалбених навода у свим сегментима побијане пресуде, овај суд налази да су ти наводи неосновани. Побијана пресуда се не заснива на изнуђеном признању или изјавама, на доказима прибављеним повредама људских права и слобода прописаних Уставом и међународним уговорима нити на доказима који су прибављени повредама ЗКП, како је то прописано чланом 10. ЗКП који прописује шта се сматра правно неваљалим доказима. Ни један доказ који је проведен нема овакав карактер па ни они докази на које се жалбом браниоца оптуженог експлицитно указује.

Дакле, акценат жалбе браниоца оптуженог на оспоравању законитости прибављања одређених исказа, а затим и на оспоравању оцјене ових исказа, при чему се акценат ставља на његов исказ са главног претреса и обезвријеђивању исказа С.К. из истраге, а посебно исказа од 06.04.2007. године. Оптужени је, иначе, као свједок - оштећени у вези са отуђењем и каснијим враћањем свог украденог путничког моторног возила у фази истраге дао три исказа, а на главном претресу пред Окружним судом у Бања Луци у кривичном предмету против Г.П. и др. један исказ. Сва ова четири исказа, као и исказ оптуженог, датог у својству осумњиченог специјалном тужиоцу дана 9.3.2009. године и исказ оптуженог, датог у својству свједока на главном претресу пред првостепеним судом 30.6.2009. године, су били предмет свестране и брижљиве аналирана од стране првостепеног суда (страна 4., 5., 6., 7. и 8. образложења побијане пресуде) у погледу прихватљивости садржаја, оцјене валидности, форме и начина испитивања свједоке, односно оптуженог. Оцјене исказа свједока М.Б. и М.Ш. од стране првостепеног суда у побијаној пресуди, који су у два наврата, 13.11.2006. и 6.4.2007. године, испитивали С.К. да приликом његовог саслушања није било притисака, нити је примјењена сила или принуда, прихвата и овај суд у цјелости. Осим тога нема сметњи да оптужба изводи доказе који су изведени и прикупљени на територији другог ентитета, односно Федерације Босне и Херцеговине, уколико је поступљено у складу са Законом о кривичном поступку Федерације Босне и Херцеговине, који се примјењује у овом ентитету, а није у супротности ни са Законом о кривичном поступку Републике Српске.

Супротно становишту жалбе анализом побијане пресуде овај суд налази да образложење пресуде садржи разлоге у погледу одлучних чињеница с аспекта постојања кривичног дјела и кривичне одговорности оптуженог, те чињеница одлучних за правилну примјену материјалног права, ради чега је неприхватљив приговор жалбе заснован на тврдњи да је образложење пресуде

захваћено битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 303. став 1. тачка j) ЗКП, односно члана 311. став (1) тачка j) ЗКП – Пречишћени текст, у облику неразумљивости, противрјечности и недостатку разлога о одлучним чињеницама. Сасвим је друго питање то што жалба оспорава валидност датих разлога у образложењу за утврђене одлучне чињенице, међутим приговор таквог карактера у суштини спада у жалбени основ погрешно утврђеног чињеничног стања, јер се таквим приговором кроз замјерку образложењу пресуде за чињеничне закључке оспорава правилност тих чињеничних утврђења.

Аргументима жалбе уз приговор чињеничној основи побијане пресуде, по оцјени овог суда није доведена у сумњу правилност утврђења на којима се заснива закључак те пресуде да се у радњама оптуженог, описаним у изреци побијане пресуде, манифестују битни елементи кривичног дјела давања лажног исказа из члана 365. став (3) у вези става (1) Кривичног закона РС.

Наиме, слиједећи одбрану оптуженог пред првостепеним судом, жалба браниоца оптуженог истрајава у тврдњи да у наведеном поступању нема елемената кривичног дјела за које је оптужен. У прилог такве тврдње жалба истиче да је оптужени лагао инспекторе и специјалног тужиоца, а у суду као свједок дана 3.10.2007. године није лагао.

Супротно изнијетим жалбеним аргументима овај суд налази да докази проведени на главном претресу и правилно оцјењени од стране првостепеног суда, представљају поуздану основу за закључак првостепене пресуде у погледу свих чињеница од одлучног значаја, укључујући и за жалбу спорне чињенице. Овдје се, прије свега, треба имати у виду да је С.К. у вези са отуђењем и каснијим враћањем украденог путничког моторног возила у фази истраге дао три исказа у својству свједока. У првом исказу у ПУ М. дана 13.11.2006. године свједочио је да је отуђено возило уз плаћање износа од 1.500,00 КМ вратио преко свога кума П. из С., у другом исказу датом специјалном тужиоцу Горану Гламочанину дана 09.03.2007. године, потврдио је свој тај први исказ, а у трећем исказу датом овлашћеним службеним лицима ПУ М. дана 06.04.2007. године, уз напомену да је раније дао непотпуне и нетачне изјаве ради своје и безбједности своје породице, свједочио је да се распитивао преко кога би могао вратити отуђено возило, те да је дошао до сазнања да то може учинити преко М.Б.1 из Л., након чега је са истим лично контактирао, предао му износ новца од 1.500,00 КМ, а овај њему отуђено возило. Том приликом (06.04.2007. године) су му у циљу провјере његових навода овлашћена службена лица предочили фотографију М.Б.1, а оптужени (свједок) га је препознао на тој фотографији.

Осим ових исказа оптужени је дао још три исказа, први 3.10.2007. године у својству свједока на главном претресу пред Окружним судом у Бања Луци, у кривичном предмету против Г.П. и др., други 09.03.2009. године у својству осумњиченог код Специјалног тужилаштва и трећи у својству свједока на главном претресу од 30.6.2009. године пред Окружним судом Бања Лука у кривичном предмету који се против њега, као оптуженог, води због кривичног дјела давања лажног исказа.

Приликом свједочења на главном претресу 3.10.2007. године оптужени је свједочио да га је, након крађе путничког возила које је он (оптужени) користио по пуномоћи, позвало лице које се представило као кум П. и понудило да буде посредник у враћању возила, на што је оптужени пристао да би након седам дана овом лицу предао износ од 1.500,00 КМ и према његовим упутствима нашао отуђено возило. На главном претресу оптужени (свједок) је позван да погледа оптужене, међу којима се налазио и оптужени М.Б.1, па се оптужени изјаснио да ни један од оптужених није лице које се представило као кум П.

У исказу датом у својству осумљиченог пред специјалним тужиоцем дана 09.03.2009. године оптужени наводи да је приликом свједочења 06.04.2007. године рекао све оно што му је познато у вези крађе и поврата возила и да је приликом тог саслушања на основу фотографије идентификовао М.Б.1, за кога је знао надимак Ч., као лице које је посредовало у поврату возила и као лице коме је дао 1.500,00 КМ за поврат возила. На истом записнику оптужени наводи да је пред Окружним судом у Бања Луци пружио неистинито свједочење јер се приликом тог свједочења пред судом изјаснио да препознаје ни једно лице као посредника, иако је међу тим лицима препознао М.Б.1 као лице уз чије посредовање је успио да врати возило за новац.

И коначно, приликом давања исказа у току доказног поступка у својству свједока, оптужени наводи да је само на саслушању дана 13.11.2006. године (прво свједочење оптуженог код ПУ М.) и приликом свједочења пред Окружним судом у Бања Луци 3.10.2007. године рекао истину, када је први пут видио оптуженог М.Б.1, те да је све друге неистините податке дао због малтретирања и вишечасовног саслушања од стране инспектора полиције, те да је исказ од 09.03.2009. године, дат код специјалног тужиоца измислио.

На околности узимања исказа од С.К. пред првостепеним судом су саслушани као свједоци М.Ш. и М.Б., запослени као инспектори у ПУ Кантона С., који су потврдили да су управо због чињенице да је С.К. поменуо име М. као лице до кога је дошао уз помоћ свастике, након чега су С.К., ради потврде идентитета тог лица предочили образац ЦИПС личне карте на којем се налазила слика М.Б.1, при чему су заклонили генералије испод слике, након чега је он потврдио да је то лице које му је вратило возило. Вјеродостојност исказа оптуженог од 06.04.2007. године није доведена у питање због чињенице да препознавање које је извршио у присуству овлашћених службених лица није било у складу са одредбом члана 149. став (3) ЗКП јер је свједок (оптужени) прије предочавања слике именован М. (Б.1) као лице којем је предао новац, као да се до оцјене вјеродостојности тог исказа свједока дошло анализом свих његових исказа и као резултат провјера које су с тим у вези извршене, као и довођењем у везу тог исказа са исказом свједока М.Б. и М.Ш.

Анализирајући све исказе оптуженог, исказе свједока оптужбе и свједока одбране, као и друге доказе изведене на главном претресу пред првостепеним судом, тај суд правилно закључује да је оптужени приликом свједочења у кривичном поступку дана 03.10.2007. године дао лажан исказ у кривичном поступку чиме је починио кривично дјело давања лажног исказа из члана 365. став (3) у вези става (1) КЗ РС. Правилно првостепени суд закључује да је оптужени кривично дјело извршио са умишљајем (заиста ово кривично дјело

може бити извршено само са умишљајем) и да је приликом свједочења у кривичном поступку изнио неистините чињенице које не одговарају стварности, а што су све битна обиљежја кривичног дјела давања лажног исказа, за које су у овом случају изречене осуде. Иначе, исказ свједока дат у кривичном поступку мора бити и објективно неистинит и та неистинитост се мора односити на чињенице битне за одлуку у том поступку, при чему се не мисли само на чињенице које сустанцирају које од битних обиљежја дјела, односно чињенице на које се непосредно примјењује право, већ и на друге категорије чињеница које могу бити битне јер су у функцији правилног утврђења прве категорије чињеница, односно тзв. чињеничне индиције, контролисана чињенице и сл.

Жалбом браниоца оптуженог првостепена пресуда се побија и због повреде Кривичног закона Републике Српске из члана 304. тачка д) ЗКП, што одговара члану 312. тачка д) ЗКП – Пречишћени текст, при чему се жалбом прецизира да је суд прекорачио овлаштења које је имао по закону, али се не наводи како се та прекорачења манифестују. Овакви наводи су неосновани јер повреде Кривичног закона није почињена јер да би постојала повреда на коју се жалбом указује потребно је да је суд, приликом изрицања наведених кривичних санкција, односно мјера наведених у тачки д) члана 312. ЗКП, повриједио закон па нпр. оптуженом изрекне кривично правну санкцију која уопште не постоји у закону или изрекне санкцију коју је по закону могао изрећи али не и у изреченој дужини и сл. У конкретном предмету првостепени суд је, примјеном одредби КЗ РС о ублажавању казне и одредби којима се прописују границе ублажавања казне, оптуженог осудио на казну затвора у трајању од три мјесеца, чиме није прекорачио законска овлаштења, како то погрешно закључује жалба браниоца оптуженог.

Дакле, све што је изнесено у жалби браниоца оптуженог у погледу мањкавости чињеничне основе побијане пресуде, а код аргументације која је изнесена у побијаној пресуди, се не може прихватити. На основу проведених доказа првостепени суд је потпуно утврдио све одлучне чињенице, разјаснивши све битне околности од значаја за правилно пресуђење и за правну оцјену дјела, па супротна тврдња жалбе браниоца оптуженог није основана. Према томе чињенична основа првостепене пресуде у свему је правилна, а побијана пресуда даје детаљне разлоге правне оцјене радњи оптуженог, чињенично стање је потпуно утврђено, нема битних повреда одредаба кривичног поступка, па се другачија становишта жалби не може прихватити.

Испитујући одлуку о кривичној санкцији у вези са приговорима жалбе специјалног тужиоца који сматра да се оваквом, по тужиоцу благом, казном неће постићи сврха кажњавања, овај суд налази да приговорима ове жалбе нема мјеста. Релевантне олакшавајуће околности које је првостепени суд нашао на страни оптуженог и на које се позива у образложењу побијане пресуде (ранија неосуђиваност оптуженог, породичност, отац двоје младб. дјеце, лоше имовинско стање) као и друге околности побројане у побијаној пресуди, које се у збиру квалификују као особито олакшавајуће околности, по оцјени овог суда дошле су у пуној мјери до изражаја у изреченој казни затвора.

С друге стране, разматрајући жалбу браниоца оптуженог у погледу одлуке о кривичној санкцији, овај суд налази да, обзиром на природу и тежину

кривичног дјела, посебно посматрано с аспекта околности под којима је ово кривично дјело извршено, личност оптуженог и изостанак штетних, односно тежих последица, није нужна примјена казне и да се условном осудом, као упозоравајућом санкцијом, може утицати на оптуженог да убудуће не врши кривична дјела. Иако се условна осуда првенствено изриче у циљу специјалне превенције по мишљењу овог суда у конкретном кривичном предмету неће се довести у питање ни други облик превенције који се реализује у генералном облику.

У погледу одлуке о трошковима поступка, а у вези са истакнутим жалбеним приговорима браниоца оптуженог, указује се на одредбе члана 99. став (4) ЗКП којима је предвиђена могућност да се оптужени, који је оглашен кривим, дјелимично или у цјелини ослободи трошкова кривичног поступка из члана 96. став (2) тачка а) до ж) истог закона ако би њиховим плаћањем било доведено у питање издржавање оптуженог или лица које је дужан да издржава. Ове околности нису утврђене у току поступка пред првостепеним судом, нити су на те околности оптужени указали, нити се у жалби указује на одређене доказе који би указали на немогућност плаћања трошкова поступка, без довођења у питање издржавања оптуженог или лица која је дужан да издржава. Надаље, имајући у виду старосну доб оптуженог и њихову радну способност овај суд налази неоснованим приговоре којима се оспоравају могућност плаћања трошкова кривичног поступка.

Из изнијетих разлога жалба специјалног тужиоца је на основу члана 327. ЗКП одбијена као неоснована, а дјелимичним уважавањем жалбе браниоца оптуженог, првостепена пресуда је преиначена на основу одредбе члана 328. став (1) ЗКП, на начин описан у изреци ове пресуде.

Записничар
Соња Матић

Предсједник вијећа
Мр Вељко Икановић